

פ ר ו ט ו ק ו ל מס. 42

מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה ביום ג',
י"ח בסיון תשי"ב - 10.6.52 בשעה 11.00

ש.ה.

הנוכחים:

ד. בר רב האי - היו"ר
י. אורי
ב. אזניה
ע. איכילוב
י. בר יהודה
י. כסה
ר. צברי
פ. רוזן
י. שפירא

מוזמנים:

מר קרן אבי - מטעם משרד המשפטים
מר זילביגר - " " "

ס ד ר - ה י ו ם

המשך הדיון בהצעת התקנון

היו"ר ד. בר רב האי:
עלינו לסיים את הדיון ביחס לאופן הנהלת הפרוקסקול בישיבות סגורות של מליאת הכנסת. היו הצעות שונות ביחס לרישום שמות חברי הכנסת השמתתפים בישיבה או אי-רישומם.

הוחלט לנהוג לגבי רישום חברי הכנסת הנוכחים בישיבות המליאה הסגורות, בהתאם להחלטה שנתקבלה לגבי רישום הנוכחות בישיבות רגילות.

פרק ז' סיעות

=====

סעיף 28(א):

היו"ר ד. בר רב האי:
בוועדת המשנה לעניני התקנון הציג חבר הכנסת נורוק להפחית את מספר חברי הכנסת היכולים להוות סיעה משלושה לשניים. חבר הכנסת בר-יהודה, לעומת זאת, הציג להעלות את המספר משלושה לחמשה.

י. בר יהודה:

אם לא תוצע הצעה להקטין את המספר, לא אציע גם אני להגדילו. יחד עם זאת אני מציע לכתוב במפורש כי על ידי כך אינה נפגעת זכותו של כל חבר כנסת שאינו חבר סיעה, להשתתף בוויכוח סיעתי.

פ. רוזן:

בוועדת המשנה הוסכם שכל החלטה שתקבל בענין זה, לא תחול על הכנסת העתה.

ב. אזניה:

שיטת הבחירות היחסיות מאפשרת התהוות של חוגים קטנים מאד ואינני רוצה לפגוע בהם על ידי כך שנצמצם את זכות הופעתם המשותפת. לפי המציאות שלנו שנים הם המספר המינימלי של חברי כנסת היכולים להיות סיעה, אולם יחד עם זאת אינני מציץ להקטין את המספר עוד יותר.

י. בר יהודה:

ישנה זכות שאין לפגוע בה על-ידי החלטתנו ביחס לסיעות, אך לעומת זאת ישנם דברים שהם פריבילגיות הניתנות לסיעות הראויות לשם זה ואיננו צריכים לעודד על-ידי פריבילגיות אלו את נטיית ההתפלגות לסיעות קטנות. להציע שהמספר המינימלי יהיה 2 חברים, הוא לדעתי הבאת הענין עד אבסורדום ובמקרה זה יתכן ולא כדאי להגדיר כלל מזו סיעה וזכויותיה.

ע. איכילוב:

עמדת אזניה משקפת באופן יסודי את אהת מנקודות התורפה בחברה הישראלית שמפא"י מהווה להם נושא דגל. אילו הייתי חבר ועדת המשנה לעניני התקנון הייתי דורש שהמספר המינימלי של חברי כנסת המהווים סיעה יהיה 5. אולם, שנה מציאות שמסויימת שחייבים להכיר בה ומשום כך אני מציץ שהדבר יחול רק לאחר כניסתו של חוק זה לתוקף, אך כך שלא תוכלנה להיווצר סיעות נוסף לאלו שתהיינה אקיימות בשעת התחלת פעולתו של החוק.

ח. רובין:

לדעתי מינימום של שלושה חברים הוא הוגן. צריך להגדיר בתקנון גם אפשרות - כפי שקיימת בפרלמנטים אחרים - שכמה חברי כנסת יוכלו להצטרף יחד לצורך יצירת סיעה וקבלת ההנחות הקשורות בכך. הדבר אפשרי גם לגבי קבוצות המנוגדות תכלית ניגוד מבחינה פוליטית. אני מציץ להוסיף לסעיף 28 אחר המלים "מהווים סיעה" - "לצורך תקנון זה".

י. כסה:

המציאות היא כיום שישנן בכנסת שלוש מפלגות אשר להן שני צירים שבוודאי מהווים סיעה. אינני יכול להוקק חוק אשר מבטל את עובדת היותם סיעה.

הוחלט:

לגבי סעיף זה תיקבענה שתי גרסאות: לפי גרסה א' יהיה מספר חברי הכנסת המהווים סיעה לא פחות משנים; לפי גרסה ב' יהיה מספרם לא פחות משלושה. קביעת מספר מינימלי של חברי כנסת היכולים להיות סיעה, אינה עומדת בסתירה לזכותו של כל אחד מחברי הכנסת להשתתף בוויכוח סיעתי.

סעיף 31 (א) (4):

י. בר-יהודה:

הצעתנו היא שגם לגבי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת לא ייעשה כל יוצא מן הכלל לעומת שאר הוועדות, והתפקידה יפורטו דוגמת שאר הוועדות. אם אין מפרטים במקרה זה, מתפרש הדבר כאילו שטח פעולתה מקביל לשטח פעולתם של משרד החוץ ומשרד הבטחון - דבר העומד בסתירה להחלטת הכנסת הראשונה שלא להקביל את שטח פעולתן של הוועדות לתחומי עבודתם של משרדים מסויימים.

הוחלט: לדרון על הצעה זו לאחר שחבר הכנסת בר-יהודה איגיש הצעה לפירוט תפקידי הוועדה.

סעיף 38:

הי"ר ד. בר-רב-האי:

בוועדת המשנה הוצעו שלוש הצעות: (א) הצעת חבר הכנסת אזניה שיושב-ראש ועדת המשנה ייבחר על-ידי מליאת הוועדה; (ב) הצעת חבר הכנסת בבה שיושב-ראש ועדת המשנה ייבחר על-ידי ועדת המשנה; (ג) הצעת חבר הכנסת רוזן שיושב-ראש ועדת המשנה ייבחר על-ידי ועדת המשנה באישור מליאת הוועדה.

ח. רובין:

הכנסת קבעה שיושב-ראש הוועדה ייבחר לפי משקל הסיעות בכנסת. אם רוצים לבטל עיקרון זה, אפשר למסור כל דבר לטיפול של ועדת משנה. אני מציץ לקבוע גם במקרה זה לפי יחסי הכוחות.

י. כספה:

לגבי ראשות הוועדות הוחלט על עיקרון של חלוקה בהתאם ליחסי הכוחות, אך קביעת הדבר גם לגבי ועדות המשנה, פירושו הקטנת יעילות עבודתן של הוועדות. ישנן ועדות משנה שאינן פוליטיות וחבריהן נבחרים בהתאם לסגולותיהם האישיות. לא יתכן שנחבול את עצמנו לגמרי, בעיקר כאשר ישנו נסיון אשר הוכיח כי לגבי הרכב ועדות המשנה גילינו כולנו גמישות יוצאת מן הכלל. אין זה משנה לדעתי אם היושב-ראש יקבע על-ידי מליאת הוועדה או על-ידי ועדת המשנה, אולם אני מתנגד לקביעת עיקרון שיכריע אוטומטית לגבי כל מקרה ומקרה.

פ. רוזן:

היות וועדות המשנה בדרך כלל מורכבות במגמה לייעל את עבודתן עד כמה שאפשר, אני מניח שיימצא זאדם המחאים בחוץ ועדת המשנה. אולם, היות ועלולה להתעורר שאלה ביחס לכך, אני חושב שטוב יהיה אם מליאת הוועדה תצטרך לאשר את המינוי.

ע. איכילוב:

גם לפי דעתי צריך להרכיב את ועדות המשנה באופן אישי ולשחררן על-ידי כך ממושגים של רוב, השוררים בוועדה המלאה.

ב. אזניה:

עד כה לא קבענו את הרכב ועדות המשנה לפי יחסי הכוחות, אולם אם חבר זה הופך לבעיה, יש לקבוע אותו בחוק ובמקרה זה אני מציע להרכיב את ועדות המשנה לפי יחס הכוחות ואז תוכל הוועדה לקבוע את יושב-ראש ועדת המשנה.

א. סטופ:

נכון שקיימת אפשרות להוציא את כוח השפעתו של היושב-ראש מידיו, על-ידי העברת רוב העבודה לוועדות משנה שתורכבנה לפי יחסי הכוחות. אני מציע לקבוע שאם יושב-ראש הוועדה יהיה גם חבר ועדת המשנה, הוא יכהן כיושב-ראש ועדת המשנה.

י. בריהודה:

הנוהג המקובל היה שיושב-ראש הוועדה הוא גם יושב-ראש ועדת המשנה, אלא אם כן הוא ממנה חבר אחר מתוך הוועדה לכהן בהפקיד זה, ובדרך כלל הוא היה ממנה לכך את חבר סיעתו. דבר זה בוטל כאשר נבחרה ועדת משנה לשוק שחור ולא רצו שהיושב-ראש שלה יהיה חבר מפ"ם. אני מציע שתהיה סמכות ליושב-ראש הוועדה להודיע שהוא יהיה גם יושב-ראש ועדת המשנה. אם הוא לא ירצה בכך, תבחר הוועדה ותדאג לכך שהסיעות תהיינה מיוצגות במידת האפשר באותה ועדה וכי נציגיהן ייבחרו לפי ההתאמה האישית.

הישיבה ננעלה בשעה 12.00.